ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

БЕЗПЕКА ПРАЦІ В МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Спеціальність**: І 5 «Медсестринство»**
Освітньо-професійна програма:
Сестринська справа
Код компонента в освітній програмі: **ВК 23**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **заочна**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **III, IV**
Тип освітнього компонента: **вибірковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: 3 **кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції**, **практичні заняття**, **консультації**
Підсумковий контроль: **залік**
Пререквізити: : **ОК 3, ОК 12, ОК 19**

Кафедра/підрозділ: **кафедра гігієни та екології,** пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх
Керівник освітнього компонента: доц. Літовченко О.Л.,
email: ol.litovchenko@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Сучасний світ швидко змінюється, і разом з ним змінюються вимоги до професіоналів у різних сферах. Програма вивчення освітнього компонента «Безпека праці в медичній галузі» (БПвМГ) призначена для вищих медичних закладів освіти України. Спеціальність І5 «Медсестринство», є однією з тих, де знання і навички у галузі безпеки та охорони праці мають велике значення.

Вивчення освітнього компонента БПвМГ магістрами медсестрами є надзвичайно важливою з огляду на специфіку медичної галузі, де ризик виробничого травматизму та професійних захворювань значно підвищений. Забезпечення безпечних умов праці є ключовим аспектом для збереження здоров'я та життя медичного персоналу. Опанування знань та умінь, що відповідають міжнародним та державним стандартам, сприятиме зниженню ризиків у професійній діяльності. Крім того, зважаючи на високу завантаженість та емоційну напруженість роботи медсестер, особливо важливо приділяти увагу профілактиці професійного вигорання та організації раціональної праці.

У сучасних умовах, коли пандемії та епідемії становлять значну загрозу, необхідність дотримання вимог безпеки стає ще більш актуальною. Таким чином, освітній компонент «Безпека праці в медичній галузі» є важливою для підготовки майбутніх медсестер. Вона забезпечує безпеку як молодших фахівців, так і пацієнтів, сприяє високій якості роботи та формуванню відповідальності.

МЕТА КУРСУ: метою викладання освітнього компоненту «Безпека праці в медичній галузі» є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь та навичок, необхідних для забезпечення безпечних і здорових умов праці в їхній професійній діяльності згідно з чинними законодавчими та нормативно-правовими актами для реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров’я медичних працівників.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати вимоги законодавчих і нормативних актів про охорону праці медичних працівників;
- встановлювати зв'язок між станом здоров'я працюючих та впливом шкідливих і небезпечних виробничих факторів;
- аналізувати й оцінювати небезпечні для життя, здоров'я і професійної діяльності ситуації на робочих місцях медичних працівників та самостійно приймати рішення про вжиття термінових заходів
- володіти основними принципами стратегії до забезпечення безпеки в закладах охорони здоров'я;
- обґрунтовувати проведення профілактичних заходів на робочих місцях у відповідності до основ чинного законодавства України;
- планувати заходи по дотриманню здорового способу життя, особистої гігієни та впроваджувати їх в практику галузі медицини.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (2 год.):

1. Законодавство України про охорону праці медичних працівників та міжнародне законодавство. Ключові гарантії безпечних і належних умов праці.

Перелік тем практичних занять (10 год.):

1. Менеджмент охорони та безпеки праці в медичних установах.
2. Особливості організації безпеки та охорони праці для жінок.
3. Професійні захворювання та нещасні випадки у медичній галузі, особливості їх розслідування. Страхові випадки, пільги та компенсації.
4. Організація охорони та безпеки праці в умовах воєнного (надзвичайного) стану.
5. Організація охорони та безпеки праці в умовах епідемій та пандемій.

Перелік тем самостійної роботи здобувача вищої освіти (78 год.)

1. Охорона праці як безпека і гігієна праці: мета, об'єкт, предмет, завдання, методологія, зв'язок з іншими освітніми компонентами.
2. Небезпеки зовнішнього та внутрішнього середовища організації (підприємства, установи)
3. Система заходів для забезпечення зайнятості населення. Колективний та трудовий договір.
4. Процес планування, організації та мотивації охорони та безпеки праці в медичних установах.
5. Охорона та безпека праці жінок, їх захист від важких, шкідливих і небезпечних умов праці.
6. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій як складова охорони праці в медицині. Поняття про небезпечні інфекційні захворювання.

7. Вплив на стан здоров'я працівників хімічних шкідливих та небезпечних чинників виробничого середовища.
8. Вплив на стан здоров'я працівників фізичних шкідливих та небезпечних чинників виробничого середовища.
9. Фактори трудового процесу, чинники, що спричиняють фізичні та нервово-психічні перевантаження. Заходи щодо попередження їх шкідливого впливу на стан здоров'я працівників.
10. Психологія та безпека.
11. Ергономіка праці.
12. Вимоги безпеки до виробничого обладнання та технологічних процесів.
13. Причини виникнення пожеж, заходи безпеки та загальні вимоги пожежної безпеки.
14. Електрична безпека, технічні засоби електробезпечності. Дія електричного струму на організм людини.
15. Нещасні випадки, виробничі травми і професійні захворювання у медичній галузі. Порядок їх розслідування та обліку.
16. Невідкладна медична допомога при нещасних випадках у закладах охорони здоров'я.
17. Організація охорони та безпеки праці в умовах воєнного (надзвичайного) стану.
18. Організація охорони та безпеки праці в умовах епідемій та пандемій.
19. Оцінка умов праці медичних працівників згідно з Державними санітарними нормами та правилами.

СРЗ спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРЗ підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, розклад та місце проведення за попередньою домовленістю з викладачем.

Методи навчання: розповідь-пояснення, дискусія, презентація, виконання практичних робіт, моделювання процесів і ситуацій, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, вивчення нормативно- правових актів чинного законодавства, пошукова та аналітична робота з літературою.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/).

Поточна навчальна діяльність **(ПНД)** контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами вищої освіти кожної теми дисципліни виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за **ПНД** викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище).

Формою підсумкового контролю знань є залік. Кількість тем практичних навчальних занять не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. Підсумкове заняття приймається викладачем академічної групи після розгляду останньої теми. Залік проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з освітнього компонента та передбачає врахування ПНД (табл. 2) та перевірку засвоєння усіх тем з освітнього компонента.

Оцінка з дисципліни визначається у балах від 120 до 200 та відміткою «зараховано», «не зараховано».

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді написання науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за тематикою освітнього компонента, що вивчається, у межах кожного розділу освітнього компонента.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати щодня час виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

1.Охорона праці в медичній галузі: підручник / О.П. Яворовський, І.В. Сергета, Ю.О. Паустовський, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред. акад.. НАМНУ О.П.Яворовського. – К. : ВСВ «Медицина», 2021. – 488 с.

2.Практична охорона праці в медичній галузі: навч посіб. / О.П. Яворовський , Ю.О.Паустовський, В.І.Зенкіна, І.В.Сергета та ін. За загальною редакцією академіка НАМН України О.П.Яворовського. - К. : ВСВ Медицина, 2023. – 391с.

3.The Basics of Occupational Safety. Pearson, 2018. 576 p.

4.Schneid T. D. Safety and Human Resource Law for the Safety Professional. Taylor & Francis Group, 2019.

5. .Салєєва А.Д., Солнцева І.Л., Бєлєвцова Л.О., Носова Т.В., Семенець В.В. Виробничі технології та матеріали: Навч. посібник / А.Д. Салєєва, І.Л. Солнцева Л.О. Бєлєвцова, Т.В. Носова, В.В. Семенець. − Харків: ХНУРЕ, 2022. − 92 с.

В.о.зав. кафедри гігієни та екології Олена ЛІТОВЧЕНКО